

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש משרד הבריאות
דף 1 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז ביי"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז

רשימת עדכונים :

תאריך	שם המעדכן	תיאור העדכון	הסעיף	מהדורה
07/2016	אילנה אהרונוביץ'	נוהל זה בצירוף נוהל "ניהול תכנית טיפול תזונתי למטופלים באשפוז מחליף את הנוהל "מלאי מזון/תזונה ודיאטה" מס' 21 מקובץ נהלים בתי חולים פסיכיאטריים דצמבר 1995.		2

<p>אושר על-ידי:</p> <p>ראש האגף לבריאות הנפש:</p> <p>ד"ר טל ברגמן-לוי</p> <p>פרופ' רונית אנדוולט</p> <p>חתימה: _____</p>	<p>נערך על-ידי: אילנה אהרונוביץ', פאינה צודיקוב, לילך פלג, ג'ני סגלוביץ', חוטר גריפל, דור בר נוי, מזי כהן.</p> <p>חתימה: _____</p>
--	--

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש משרד הבריאות
דף 2 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז בי"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

תוכן עניינים

3.....	זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	
3.....	כללי	1.
3.....	מטרה	2.
3.....	מסמכים ישימים	3.
3.....	הגדרות	4.
4.....	אחריות וסמכות	5.
4.....	שיטה	6.
5.....	רישום ותיעוד	7.
6.....	אלמנטים מדידים עליהם מבוסס הנוהל (סעיפים 6.1, 6.1.3, 6.5, 6.8)	
6.....	בהתאמה לנוהל JCI זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז (COP.4)	

רשימת נספחים :

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש
דף 3 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז ב"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז

1. כללי

בתי החולים לבריאות הנפש מאופיינים במשך זמן אשפוז ממושך (פרק זמן של חודש עד שנים). אחוז גבוה של מטופלים בגילאים שונים סובלים מתחלואה כפולה של מחלות גופניות הכוללות: בעיות בליעה, תת תזונה, הפרעות אכילה, השמנה, סוכרת וסיבוכיה ומחלות אונקולוגיות, כאשר להרגלי התזונה יש השפעה רבה על הופעתן.

התאמת המזון וזמינותו חשובה לרווחת המטופלים ולהחלמתם ומבוססת על אבחנות רפואיות ותזונתיות, סל מזון, העדפות תרבותיות ותזונתיות.

2. מטרה

- 2.1 לקבוע שיטת עבודה שתאפשר הנגשת מזון מגוון ומותאם לצרכי המטופל.
- 2.2 להנגיש מגוון אפשרויות מזון, המתאימות למצבו התזונתי של המטופל ותואמות למצבו הקליני והטיפול התרופתי.

3. מסמכים ישימים

- 3.1 חוק לטיפול בחולי נפש התשנ"א - 1991.
- 3.2 תקנות לטיפול בחולי נפש התשנ"ב - 1992.
- 3.3 חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996.
- 3.4 חוזר מנהל רפואה מס 34/2012 "איתור מטופלים בסיכון לתת תזונה במוסדות רפואיים".
- 3.5 חוזר מנהל רפואה מס' 8/2014 "שמירה על תזונה נכונה באתרי ממכר מזון במוסדות רפואיים".
- 3.6 חוזר מנהל רפואה מס 28/2014 "הוראה למתן מזון ייעודי במוסדות רפואיים".
- 3.7 נוהל מחלקה / יחידה לתזונה במרכזים לבריאות הנפש 2016.
- 3.8 נוהל סל מזון למוסדות בריאות הנפש 2012.

4. הגדרות

- 4.1 תכנית טיפול תזונתי (אישי או מחלקתי) - תכנית הזנה עם הרכבי מזון ורכיבי תזונה המותאמים לצרכיו התזונתיים של מטופל מסוים, או מחלקה עם הרכב אוכלוסייה בעלת מאפיינים וצרכים תזונתיים דומים כולל: מזון ייעודי, תוספי תזונה או כל מגבלה תזונתית אחרת.
- 4.2 גודל מנה - כמות של מזון מסוג מסוים שנקבע למטופל ותכולת רכיבי התזונה בה ידועה.
- 4.3 צרכים תזונתיים - סך של אנרגיה, חלבונים, שומנים, פחמימות, הרכב חומצות שומן וכולסטרול, ויטמינים ומינרלים בהתאם למצב הרפואי והתזונתי של מטופל ובהתאם להמלצות ארגוני בריאות עולמיים והמלצות משרד הבריאות העדכניות.
- 4.4 קדימויות לטיפול תזונתי-קביעת דחיפות במתן טיפול תזונתי על פי דירוג הסיכון התזונתי, חומרת המחלה ושיקול הדעת של דיאטנית וצוות רפואי.
- 4.5 אבחנה תזונתית - מתארת את הבעיות התזונתיות ומגדירה את מצבו התזונתי של המטופלים לאחר ביצוע הערכה תזונתית ומשמשת לקביעת תוכנית הטיפול התזונתי.

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש
דף 4 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז ב"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

4.6. הערכה תזונתית- תהליך מובנה לאיתור, אימות ופירוש כל הנתונים הנדרשים כדי לאבחן בעיות הקשורות לתזונה. תהליך זה כולל אנמנזה תזונתית, בדיקת צרכים תזונתיים, בדיקה אנתרופומטרית המבוססת על תוצאות בדיקות מעבדה, בדיקה קלינית הכוללת התאמה לאבחנות רפואיות, טיפול תרופתי ונתונים לכליים חברתיים, תרבותיים ודמוגרפיים ואבחנות תזונתיות.

5. אחריות וסמכות

- 5.1. עדכון הנוהל הינו באחריות ראש האגף לבריאות הנפש ומנהלת המחלקת לתזונה או מי מטעמם.
- 5.2. באחריות מנהל בית החולים להנגיש מזון בריא למטופלים כולל קניית שירותים לממכר מזון בריא.
- 5.3. בסמכות הדיאטנית לקבוע תכנית טיפול תזונתי מותאמת למטופל.

6. שיטה

6.1. בקבלת המטופל לאשפוז:

- 6.1.1. מנהל המחלקה או מי מטעמו יזהה את הצרכים התזונתיים של המטופל, את סוג ההזנה (תפריט רגיל, תפריט מיוחד או הזנה אנטרלית), ויתעד ברשומה הרפואית.
- 6.1.2. אחות אחראית מחלקה או מי מטעמה תזמין את התפריט המותאם לצרכי המטופל עד לקביעת תכנית טיפול תזונתי על ידי הדיאטנית.
- 6.1.3. מנהל המחלקה או מי מטעמו (ע"פ שיקול דעתו), יזמן את דיאטנית המחלקה ויתעד את התהליך ברשומה הרפואית של מטופלים בעלי צרכים תזונתיים מיוחדים.
- 6.2. זימון הדיאטנית יתבצע על ידי הצוות המטפל במקרים הבאים:
 - 6.2.1. אבחנות רפואיות רלוונטיות: סוכרת, יתר לחץ דם, השמנה, תת תזונה, הפרעות אכילה, מחלות דרכי עיכול, ועוד.
 - 6.2.2. שינויים במשקל (ירידה או עלייה) של 5% ויותר בתקופה של 3 עד 6 חודשים.
 - 6.2.3. סירוב לאכול במשך 24 שעות.
 - 6.2.4. סיכון לפתח פצעי לחץ או פצעי לחץ קיימים.
 - 6.2.5. בעיות בליעה, לעיסה או ספיגה.
 - 6.2.6. טיפול תרופתי רלוונטי.
 - 6.2.7. בדיקות מעבדה רלוונטיות.
 - 6.2.8. העדפות אישיות לדוגמה: צמחונות, כשרות, מאכלים אתניים.
 - 6.2.9. בררנות בבחירת מזון.
 - 6.2.10. מצבים נוספים לפי שיקול הצוות והדיאטנית.
- 6.3. הדיאטנית בקבלת הזימון או באיתור יזום:
 - 6.3.1. תפעל על פי קדימויות הטיפול ושיקול מקצועי במתן הטיפול התזונתי.
 - 6.3.2. תבצע למטופל הערכה תזונתית ותקבע תכנית טיפול תזונתי ותדירות מעקב תזונתי. התוכנית תתבסס על ממצאי הערכה ואבחון תזונתי ותכלול את מטרות ההתערבות הנדרשת, חישוב הצרכים התזונתיים, מועדי המעקב התזונתי ופירוט תכנית ההזנה היומית ותתעד זאת ברשומה הרפואית.
 - 6.3.3. תעדכן את האחות האחראית או מי מטעמה לגבי המטופלים הזקוקים להתאמה תזונתית מיוחדת. העתק יישמר ברשומה המחלקתית והעתק נוסף ישלח למערך המזון.

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש משרד הבריאות
דף 5 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז ב"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

6.3.4. תעדכן את מנהל המטבח או מי מטעמו בסוגי המזון השונים להזנת המטופלים עם צרכים תזונתיים מיוחדים.

6.3.5. תדריך את המטופל ומשפחתו (בהסכמת המטופל) לגבי תכנית הטיפול התזונתי האישי כולל רכישת מזון בנקודות ממכר והבאת מזון מהבית.

6.4. אחות אחראית מחלקה או מי מטעמה, תבצע הזמנת תפריט רגיל או מיוחד מהמטבח, תידע את צוות המחלקה ותעדכן את סוג התפריט הנדרש ברשומה המחלקתית בהתאם להמלצת הדיאטנית.

6.5. מחלקי האוכל במחלקה יחלקו את האוכל למטופלים בזמנים קבועים ע"פ התכנית התזונתית שנקבעה על ידי הדיאטנית.

6.6. צוות הסיעוד במחלקה יעדכן את הדיאטנית על היענות של המטופלים לתכנית הטיפול התזונתי.

6.7. הדיאטנית תבצע מעקב וניטור אחר יישום תכנית הטיפול התזונתי ותתעד ברשומת המטופל.

6.8. מלאי מזון:

6.8.1. בית החולים ינהל רשימה של מלאי מזון לפי סוגי המזון.

6.8.2. בית החולים יסכם את הצריכה החודשית של כמויות המזון שנצרכו לפי צרכי תפריט, צרכי דיאטות אישיות וייחודיות לפי קבוצות מצרכים.

6.8.3. מנהל המטבח או מי מטעמו בשיתוף הדיאטנית יכין מראש כל שבוע תפריט שבועי המבוסס על סל המזון המעודכן ביותר.

6.8.4. התפריט יאושר על ידי הדיאטנית.

6.8.5. התפריט יפורסם בחדרי האוכל במחלקות ובחדר אוכל פרסונל.

6.8.6. מנהל המטבח או מי מטעמו בשיתוף עם הדיאטנית יבקר את כמויות עודפי במזון שלא נצרכו ויפעל לצמצומם.

7. רישום ותיעוד

כל איש צוות מחויב לרשום ולתעד את הנושאים שבאחריותו וסמכותו בהתאם לדרישות חוק זכויות החולה.

נוהל מס': 51.009 מהדורה מס': 2	אגף לבריאות הנפש
דף 6 מתוך 6 דפים בתוקף מ: 01/11/2016	הנושא: נהלי אשפוז בי"ח פסיכיאטריים
הנדון זמינות והתאמת המזון למטופל באשפוז	

אלמנטים מדידים עליהם מבוסס הנוהל (סעיפים 6.1, 6.1.3, 6.5, 6.8)
בהתאמה לנוהל JCI זמינות והתאמת המזון למצב המטופל (COP.4)

- מגוון אפשרויות מזון או תזונה, התואמות למצב המטופל, לטיפול בו ולצרכיו, זמינות באופן שוטף.
- הרשומות של כל המאושפזים כוללות הזמנות מזון לפני הזנתם.
- ההזמנה מבוססת על המצב התזונתי של המטופל ועל צרכיו.
- המזון מחולק בזמן, וניתן מענה לבקשות מיוחדות.